

Tausta-asiakirja

Julkinen kuuleminen vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston (FEAD) väliarviointia varten

Julkisen kuulemisen tarkoitus

Tässä kuulemisessa pyritään saamaan palautetta vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston (FEAD) sidosryhmiltä EU:n 28 jäsenmaassa sekä kansalaisilta yleensä.

Vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahasto

Vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahasto (FEAD) perustettiin vuonna 2014, ja se on käytössä vuoteen 2020 saakka.

FEAD-rahastosta annettavalla tuella autetaan ihmisiä pääsemään irti köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen kierteestä. Sillä autetaan kaikkein huono-osaisimpia tyydyttämään tärkeimpiä perustarpeitaan. Rahaston yleistavoitteena on edistää sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja lisätä sosiaalista osallisuutta, torjua köyhyyttä EU:ssa ja tukea Eurooppa 2020 -strategian mukaista pyrkimystä poistaa köyhyys- ja syrjäytymisvaara vähintään 20 miljoonalta ihmiseltä. Rahaston erityistavoite on lieventää köyhyyden pahimpia muotoja

- antamalla vähävaraisimmille tukea elintarvikkeiden ja/tai perushyödykkeiden muodossa (muuta kuin suoraa rahallista apua)
- toteuttamalla sosiaalista osallisuutta edistäviä toimia, joiden tarkoituksena on vähävaraisimpien integroiminen yhteiskuntaan.

Elintarvikkeet ja perushyödykkeet (tyypin I ohjelmat)

Tähän kuuluvat elintarvikkeet, vaatteet ja muut henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitetut välttämättömät tavarat, esimerkiksi kengät, saippua ja shampoo. EU-maiden valitsevat kumppaniorganisaatiot jakavat tavarat vähävaraisimmille. Rahasto voi tukea toimintaa, joka liittyy elintarvikelahjoitusten keräämiseen, kuljettamiseen, varastointiin ja jakeluun. Rahasto voi tukea myös liitännäistoimenpiteitä, jotka täydentävät elintarvikeapua ja/tai perushyödykkeiden jakoa; se voi esimerkiksi ohjata vähävaraisia toimivaltaisten palvelujen, psykologisen ja terapeuttisen tuen piiriin.

Sosiaalista osallisuutta edistävät toimet (tyypin II ohjelmat)

Rahasto tarjoaa **sosiaalista osallisuutta edistäviä toimia, jotka eivät ole työmarkkinatoimenpiteitä**. Kyse on aineettomasta ja muusta kuin taloudellisesta avusta, kuten neuvonnasta ja tuesta, joiden avulla ihmiset voivat nousta köyhyydestä. Joissakin maissa (Saksassa, Tanskassa, Alankomaissa ja Ruotsissa) tällaiset sosiaalista osallisuutta edistävät toimet ikääntyneiden, kodittomien ja maahanmuuttajien integroimisen tukemiseksi ovat rahaston tukemista toimista tärkeimpiä.

Lisäksi rahastosta tuetaan EU:n tasolla vähävaraisimmille annettavan muun kuin taloudellisen tuen alaan liittyvää keskinäistä oppimista, verkottumista ja hyvien toimintatapojen levittämistä.

Rahastolle on varattu kaudelle 2014–2020 yli 3,8 miljardin euron reaaliääräinen summa. Lisäksi EU-maiden on tarkoitus osallistua kansallisen ohjelmansa rahoitukseen vähintään 15 prosentin osuudella.

Rahaston toiminnassa on noudatettava erityisesti seuraavia FEAD-asetuksessa¹ vahvistettuja periaatteita:

- kumppanuusperiaate
- miesten ja naisten välinen tasa-arvo sekä sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjuminen
- suhteellisuusperiaate: järjestelyissä on otettava huomioon kohdennettavan tuen määrä ja lähinnä vapaaehtoistyöhön perustuvien organisaatioiden vähäiset hallinnolliset valmiudet ja vältettävä sellaisia kohtuuttomia hallinnollisia vaatimuksia, joilla ylitetään EU:n lainsäädännön vaatimukset (vältettävä ylisääntelyä)
- vähävaraisimpien ihmisarvon kunnioittaminen.

Lisätietoja FEAD-rahastosta:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1089&langId=en>

Muita EU:n välineitä, joista vähävaraiset voivat hyötyä:

- Euroopan sosiaalirahasto (ESR), josta tuetaan koulutusta, työnhakua ja sosiaalista osallisuutta edistäviä toimia
- maahanmuuttajille tarkoitettu turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto (AMIF)
- EU:n sisällä annettava hätätilanteen tuki, joka auttaa selviämään kriisitilanteista.

Lisätietoja ESR:sta:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1089&langId=en>

Lisätietoja AMIF-rahastosta:

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/financing/fundings/migration-asylum-borders/asylum-migration-integration-fund/index_en.htm

Lisätietoja hätätilanteen tuesta EU:n sisällä:

http://ec.europa.eu/echo/what-we-do/humanitarian-aid/emergency-support-within-eu_en

Hyödyllisiä määritelmiä

Eurostat määrittelee² vakavan aineellisen puutteen tilanteeksi, jossa henkilöiden elinoloja rajoittaa vakavasti resurssien puute eli heidän kotitaloutensa kohdalla täyttyy ainakin neljä seuraavista yhdeksästä kriteeristä: ei ole varaa i) maksaa vuokraa tai käyttömenoja, ii) lämmittää riittävästi kotia, iii) maksaa odottamattomia kuluja, iv) syödä lihaa, kalaa tai vastaavaa proteiinituotetta joka toinen päivä, v) viikon lomaan poissa kotoa, vi) autoon, vii) pesukoneeseen, viii) väritelevisioon tai ix) puhelimeen.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 223/2014, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2014, vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahastosta, 5 artikla.

² http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Material_deprivation

Eurooppa 2020 -strategiassa³ köyhyysriskissä oleviksi määritellään henkilöt, joiden käytettävissä olevat tulot ovat köyhyysrajan alapuolella eli alle 60 prosenttia kansallisesta ekvivalentista mediaanitulosta (sosiaalisten tulonsiirtojen jälkeen).

Tämän kuulemisen kohderyhmät

Kuulemiseen voivat osallistua kaikki kansalaiset ja organisaatiot. Vastauksia toivotaan erityisesti sidosryhmiltä, jotka ovat suoraan mukana FEAD-rahaston toiminnassa. Osa kysymyksistä on erityisesti kohdennettu esimerkiksi seuraaville ryhmille:

- toimintaohjelmien hallinnointiin osallistuvat organisaatiot, kuten EU-maat, hallintoviranomaiset / välittävät elimet, seurantakomiteassa edustettuina olevat työmarkkinaosapuolet ja muut tahot
- organisaatiot, jotka osallistuvat FEAD-rahaston toimien toteuttamiseen tuensaajina tai hankekumppaneina: julkiset elimet, kansalaisjärjestöt ja kunnat
- loppukäyttäjät: rahastosta tukea saavat henkilöt.

Vastauksia toivotaan kuitenkin myös

- muilta organisaatioilta, jotka edustavat rahastosta tukea saavia henkilöitä (edunvalvontaryhmät), ruokapankeilta ja organisaatioilta, jotka eivät ole osallistuneet rahaston toimintaan tai eivät ole hakeneet rahaston tukea mutta toimivat vähävaraisimmille annettavan tuen alalla joko EU:n tasolla tai kansallisella tai paikallisella tasolla.

Kuulemisen soveltamisala

Tässä kuulemisessa pyritään selvittämään sidosryhmien ja kansalaisten näkemyksiä uudesta FEAD-ohjelmasta sen väliarvioinnin tueksi. Arvioinnin tarkoituksena on kartoittaa FEAD-rahaston merkityksellisyys, johdonmukaisuutta, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja eurooppalaista lisäarvoa sekä mahdollisuuksia sääntelyn yksinkertaistamiseen ja hallinnollisen taakan vähentämiseen.

Tämän arvioinnin [etenemissuunnitelma](#) on julkaistu Sinun äänesi Euroopassa -verkkosivustolla.

Kuulemisen tulokset

Kuulemisen tulokset analysoidaan ja niistä tehdään yhteenveto raportissa, joka julkaistaan työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosaston verkkosivustolla. Tulokset otetaan huomioon myös komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa, jossa esitellään väliarvioinnin tulokset. Julkisen kuulemisen avulla määritetään, onko täytäntöönpanosääntöjä ja käytäntöjä tarvetta muuttaa nykyisellä ja seuraavalla ohjelmakaudella.

³ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Europe_2020_headline_indicators